

آزادی معنوی شهید مطهری

• آزادی یک مفهوم مقدس است که در بین تمام انوام و ملتها ارزش ویژه ای دارد.

• بسیاری از انقلابها برای دستیابی به آزادی رخ داده و حکومتهایی به خاطر نادیده گرفتن آزادی سقوط کرده اند.

• آزادی انقلاب مورد سوءاستفاده قرار گرفته و برخی پس از رسیدن به قدرت، آزادی دیگران را محدود کرده اند.

• دموکراسی های غربی برخی آزادی ها را به دست آورده اند، اما با چالشهای اخلاقی مواجه شده اند.

• اسلام از ابتدا بر آزادی از ظلم و ستم تأکید داشته و آزادی معنوی را مهم می داند.

• در غرب، آزادی به عنوان قدرت انجام دادن کارها بدون مداخله دیگران تعریف می شود.

• مارکسیسم آزادی را با همگامی با تاریخ و انقلاب مرتبط می داند.

• تعریف آزادی متفاوت است و به جهتمندی و نیازهای هر حکومت بستگی دارد.

• آزادی اجتماعی انسان برای رشد و تکامل نیاز به آزادی اجتماعی دارد و نباید توسط دیگران محدود شود.

• آزادی فردی: آزادی فردی بر اساس جهان بینی هر جمله متفاوت است و باید بدون محدودیت های بیرونی باشد.

• آزادی جنسی: در غرب، آزادی جنسی به عنوان بخشی از حقوق فردی دیده می شود، اما این آزادی می تواند به اجتماع آسیب بزند.

• آزادی معنوی: آزادی معنوی به معنای رهایی از صفات پست حیوانی و رسیدن به تعالی انسانی است.

یک دسته بندی از انواع آزادی

ایمان وجودی انسان: استاد مطهری انسان را موجودی مرکب از جنبه های مادی و معنوی می داند که توانایی ادراک و کشف خود و جهان را دارد. او بر این باور است که انسان می تواند خود را به اسارت بگذرد و آزادی اش را محدود کند، و بدگی دنیا و مال را بدگی خدای روحی می داند.

لزوم رعایت آزادی در جامعه اسلامی: استاد مطهری تأکید دارد که انقلاب اسلامی بر پایه آزادی شکل گرفت و حکومت اسلامی باید آزادی را به معنای معقول آن رعایت کند. او معتقد است که پاسخگویی به انکار مخالف یا زور و اسلحه نه تنها مبرده است بلکه به شکست انقلاب منجر می شود.

رابطه تقوا (خود مراقبتی) و آزادی در جامعه اسلامی: استاد مطهری تقوا را لازمه دین و زندگی انسانی می داند و تأکید می کند که تقوا محدودیت نیست بلکه مصونیت است. او بر این باور است که تقوا می تواند آزادی معنوی را به ارمغان آورد و جامعه اسلامی باید فضایی را حاکم کند که در آن تقوای الهی، سیاسی و اجتماعی مراعات شود.

انسان و آزادی

در جوامع غربی، با وجود مشکلات دموکراسی، آزادیهایی مانند وجود احزاب مخالف، مطبوعات آزاد، و انتخابات آزاد وجود دارد. اما این آزادی ها تا زمانی که منافع حاکمیت را تهدید نکنند، محترم شمرده می شوند. در مقابل، استاد مطهری بر این باور است که آزادی فکر باید بدون محدودیت باشد، مگر آنکه توطئه ای در کار باشد. ایشان تأکید دارند که تقلید باید حادقانه و بدون نفاق باشد و از ابرار عقایدی که موجب انحراف و گمراهی می شوند، باید پرهیز کرد.

آزادی فکر و عقیده
در غرب و ایران

استاد مطهری تفکر را حق طبیعی و ذاتی انسان میدانند و معتقدند که تفکر باید آزاد باشد، اما هر عقیده ای لزوماً قابل احترام نیست، بهویژه اگر بر پایه تمسبات و عادات نادرست باشد. ایشان بر این باورند که برخی عقیده می توانند موجب جسود فکری و انحراف از مسیر درست شوند.

اگرستانسالیسم، که در مقابل سوسیالیسم مطرح شده، بر آزادی مطلق انسان تأکید دارد. این مکتب معتقد است که تسن باید از هرگونه جر آزاد باشد و خود تعیین کننده سرنوشت خویش است. استاد مطهری این دیدگاه را تا حدودی می پذیرد، اما بر این باورند که اعتقاد به خدا و قضا و قدر نباید به عنوان محدودیتی برای آزادی انسان تلقی شود. استاد مطهری نظریه اگرستانسالیسم را در مورد آزادی و اعتقاد به خدا نقد می کند و می گوید که تعلق به خدا تعلق به خود کاملتر است و آزادی واقعی تنها با تعلق به خدا به دست میاید.

تفاوت آزادی عقیده و فکر